

kellett fizetniök. Az új színkör azonban mégis Gyulára vonzotta az akkori nevesebb igazgatókat, Aradi Gerőt, Sztupa Andort, Geröffy Andort és másokat is. Ujra a legjobb és később országos hírűvé vált színészek játszottak nyaranta Gyulán, akik évtizedek múlva is hangoztatták, hogy a gyulainál lelkesebb és műértőbb közönséget színpályájuk folyamán sehol sem találtak. Szilágyi Vilmos, a Vigszínház egyik jeles színésze és rendezője, később az Országos Színészegyesület elnöke, egész színpályája alatt szerzett sikerei között legértékesebbnek tartotta a »Párizsi rongyszédő« intrikus gonosztevője szerepében Gyulán nyílt színen kapott zajos tapsot, ahol a megbotráncozás és felháborodottság füttyeitől kellett tartania. Volt emellett Gyulának még egy nagy vonzereje: a Wenckheim (most Almásy grófi) park, a közepén levő óvással, amely utóbbi az ország Pesttől Orsováig terjedő részének egyedül épségben maradt váromja. A körötte levő várkert pedig a tatai mellett az egész ország legszebb parkja, több évszázados fákkal, árnyas ligetekkel, ami Gleichenberggel felérő valóságos üdülő helye volt nyáron a színészeknek, akik az egész napot ott töltötték el, a ligetekben tanulták szerepüket, sőt akárhányan oda vitték és ott költötték el ebédjüket is. Az emlékezetesebb színi saisonok között különösen kettő emelkedik ki. Az egyik a Krecsányi, 1885-ben, a másik a Ditrői Mór vezette Thália színtársulaté. Ditrői Gyuláról ment Kolozsvárra, hol azután a Vigszínház megnyitásáraig direktorkodott. Mind a két saison olyan, hogy külön is meg kell emlékezni rőlük. Krecsányi — amint a Színészek Lapjában közölt kegyeletes megemlékezés is megörökíti róla, — 1885. tavaszán Egerben játszott. Rosszul ment ott neki, aminek egyik oka, az ugyanebben az évben Budapesten tartott első Országos kiállítás is volt. A közönség annak a látogatására tartogatta inkább a pénzét és nem költött színházra. E sorok írója, aki évtizedeken át benső barátságban volt Krecsányival, levelet kapott tőle Egerből, hogy azt az időt, amíg ősszel Aradra, új állomása helyére bevonul, szeretné, ha csak lehetséges, Gyulán tölteni. De nagyon fél eljönni, mert ha itt is olyan rosszul menne neki, mint ahogy Egerben, az valóságos katasz-

trófa lenne rá nézve. Már pedig a pesti kiállítás miatt ettől nagyon kell tartani. Ő jól ismeri Gyulát, már töltött itt egy sainsont és csak akkor kockáztathatja meg a Gyulára jövetelt, ha legalább nyolevan ülőhely bérletet biztosíthatunk neki. Ez tehát — miután hat egész széksort kellett lebéreltetni — súlyos, csaknem teljesíthetetlen feltétel volt. Hiszen ha nagyon jól ment, akkor a bérlet Gyulán legfeljebb — de az is ritka esetben — 40—50 székre rugott. A pesti kiállítás ónsúlya emellett nem csak Egerben, hanem mindenütt, tehát Gyulán is érezhető volt. Még ha páholyok lettek volna! De hogyan lehessen negyedik, sőt ötödik és hatodik sorban is bérleket találni, mikor mindenki, ha már bérlet, az első vagy legalább a második sorba törekszik. Mégis gondoltam merészet és nagyot és neki fogtam a lehetetlenség megvalósításához. Kísérlet volt, amely ha nem sikerül, lemondok minden továbbirol. Készítettem egy aréna helytervezetet, egyben kiállítottam a bérlet aláírási ívet és elmentem az akkori gyulai társadalom legtekintélyesebb és legelőkelőbb, amellett finom, művelt lelkű és nagy színpártoló úrnőjéhez, megkérdezvén tőle, nem óhajtana-e, hogy Krecsányi eljöjjön Gyulára? Elmondottam neki, milyen kiváló színi erők vannak a társulatnál. Hegyesi Mari, aki akkor tavasszal vendégszerepelt a Nemzeti Színházban »Denise« címszerepében és nyomban leszerződötték oda, de csak az aradi saison végén volt a Nemzetinél állását elfoglalandó, tehát Gyulára még okvetlenül eljön, Fodor Fruzina, Maár Julia, Siposné, Krecsányiné Kiss Veron, Závodszy Teréz, Örley Flóra, Halmayné Harmath Emma, Locsarekné, Nyilas Ilona, továbbá Tiszay Dezső, Boránd Gyula, Nyilasi Mátyás, Horváth Arnold, Haday Sándor, Pálfi György, Halmay Imre és még egy csomó jó színész. Kizárólag nagyságos asszonyomtól függ, hogy Gyulára jöjjenek, mondám az urnőnek. Hogyan, kérdé ő csodálkozva tőlem. Ugy, ha nagyságos asszonyom az első sor helyett, amelyben szokott bérelni, aláír nekem a hatodik sorban két ülést. Ha ezt megeselekszi, akkor megtudom csinálni a feltétellel kötött nyolevan bérletet, anélkül azonban meg sem kísérlém azt. Az urnő megértett és a teljes üres bérletíven a hatodik pad